

SUDETONEMECKÝ PROGRAM

tzv. 20 BODŮ Z HLEDISKA MEZINÁRODNÍHO PRÁVA

Miroslav Potočný

Sudetoněmecký program tzv. 20 bodů byl přijat Spolkovým shromážděním Sudetoněmeckého landsmanšaftu 7. května 1961 a po té i Sudetoněmeckou radou (autentické německé znění tohoto programu viz s. 169). Je rozdělen do dvou částí: *Pohled zpět* (Rückblick), body 1 až 10 a *Pohled do budoucna* (Ausblick), body 11 až 20. I když tento program prošel později drobnými úpravami a doplňky s přihlédnutím k měnící se situaci ve světě a v Evropě, zůstal a zůstává základním „dvacaterem“ ideologického, politického a právního vystupování skupiny bývalých československých občanů německé národnosti, kteří byli přesídleni na dnešní území Spolkové republiky Německo po skončení druhé světové války v r. 1945 a 1946.

V této studii postupně stručně zhodnotím jednotlivé historické události a domnělé právní nároky této skupiny bývalých československých občanů formulované v tomto sudetoněmeckém programu, a to z hlediska mezinárodního práva, platného a rozhodujícího v pojednávaném období. Zkreslení historických faktů a překroucení jejich obsahu a smyslu totiž usnadňuje i nesprávné mezinárodněprávní hodnocení, zejména když se uchyluje k popírání tehdy skutečně platných mezinárodních norem, jež vydává za pouhá dočasná politická rozhodnutí, která prý Spolkovou republiku Německo neváží, protože se na jejich sjednávání nepodílela, a k dovolávání se práv v rozhodné době neexistujících, jako je právo na vlast, nebo dožadování se práv, která patří celému národu, nikoliv však národnostní menšině.

Při mezinárodněprávním zkoumání budu vycházet z tehdy platného mezinárodního práva, tj. zejména z Briand-Kelloggova paktu z r. 1928, Charty OSN z r. 1945, Postupimské dohody z r. 1945 a závěrů Mezinárodního vojenského tribunálu v Norimberku v letech 1945–46. Jen výjimečně si budu všimnat později sjednaných úmluv, smluv a jiných dokumentů v rámci Rady Evropy nebo Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě týkajících se lidských práv a postavení národnostních menšin, protože ty pochopitelně nelze aplikovat zpětně na rok 1945 a 1946, kdy došlo k přesídlení německého obyvatelstva z Polska, Československa a Maďarska, nikoli vyhnání.

Pokusím se přitom průběžně dokázat, že program nepřipustně zkresluje a nesprávně podává hlavní historické skutečnosti, týkající se dané skupiny. Ta nikdy nebyla samostatným národem, nýbrž vždy pouze německou národnostní menšinou na území svrchovaného a nezávislého československého státu. Tato skupina jako významná část československých občanů místo společné obrany s ostatními československými občany ČSR proti chystané a později realizované hitlerovské politice

rozbití Československa a pak okupování jeho zbytku, až na čestné výjimky zradila v kritické době svou jedinou vlast, Československo. Její převažující většina aktivně napomáhala při realizaci plánů hitlerovské politiky. Místo toho, aby po válce uznala svou historickou i mezinárodněprávní odpovědnost za toto své nemorální a protiprávní jednání, zcela nepodloženě stále předkládá Československu a nyní České republice požadavky na odčinění údajné újmy, které jí způsobil československý stát „vyhnáním“.

V závěru se pokusím podat, celkový mezinárodněprávní pohled na přesídlení německého obyvatelstva nejen z Československa, nýbrž i z Polska a Maďarska, jež muselo být po skončení války s Německem z bezpečnostních důvodů provedeno, a prokázat, že k němu ve skutečnosti došlo na základě mezinárodního práva, dohodou vítězných mocností, jednajících i jménem poraženého Německa. Československo, stejně jako Polsko nebo Maďarsko nezbytnost takového opatření uznaly, přijaly požadavek spořádaného a humanitárního přesídlení německého obyvatelstva ze svého území a řádně tento mezinárodněprávní závazek realizovaly.

I. Pohled zpět

První bod

V něm se tvrdí, že sudetská otázka – a tím i „sudetská krize“ na podzim r. 1938 může být správně pochopena jen na pozadí vzniku Československa v r. 1918/19.

Sudetská otázka jako mezinárodní územní nebo personální problém v Československu nikdy neexistovala. Sudety, pod nimiž se v německé literatuře chápe víceméně souvislé pásmo pohoří na severní a severozápadní hranici Československa, dlouhé 310 km a široké 30–45 km bylo v dávné historii českého státu i po jeho ustavení jako Československa vždy organickou a neoddělitelnou částí svrchovaného státu, plnoprávného subjektu mezinárodního práva a v období mezi válkami i člena Společnosti národů.

Umělým problémem se daná otázka stala v okamžiku, kdy podle žaloby Mezinárodního vojenského tribunálu v Norimberku zneužili nacističtí spiklenci k tomu, aby „rozvířovali menšinovou otázku v Československu, zvláště otázku Sudet, což pak v srpnu a v září vedlo k diplomatické krizi. Když nacističtí spiklenci hrozili válkou, Velká Británie a Francie sjednaly v Mnichově 29. září 1938 s Německem a Itálií dohodu, která obsahovala postoupení Sudet Československem Německu. Dne 1. října německé vojsko obsadilo Sudety. 15. března 1939 proti znění mnichovské dohody nacističtí spiklenci dovršili svůj plán uchvácením a obsazením větší části Československa, která ještě nebyla postoupena mnichovskou dohodou Německu“ (odst. 3 a 4 oddílu, jednajícího o „provedení plánu invaze do Československa: od dubna 1938 do března 1939“).

Hitlerovské Německo totiž potřebovalo při realizaci své touhy uchvátit východní země (Drang nach Osten) nejprve obsadit Rakousko, pak Československo a Polsko. I o tom hovoří jasně obžaloba před Mezinárodním vojenským tribunálem v Norimberku. Říká se tu, že „současně s připojením Rakouska dali nacističtí spiklenci československé vládě falešnou záruku, že tuto zemi nenapadnou. Ale již měsíc nato se sešli, aby vypracovali plán, jakým způsobem a jakými prostředky napadnout Československo, a aby revidovali svůj dřívější plán napadení Československa vzhledem k nové situaci po získání Rakouska. 21. dubna 1938 se nacističtí spiklenci sešli a připravili útok na Československo nejpozději na 1. říjen 1938. Speciálně se radili, jak vytvořit incident, aby svůj útok ospravedlnili. Rozhodli se, že zahájí svůj útok až po období diplomatických sporů, jakmile se stanou vážnějšími, a poslouží za záminku k válce, nebo v druhém případě zahájí bleskový útok po in-

cidentu, který sami vyvolají – kupř. zavražděním německého vyslance v Praze. 21. dubna 1938 a v následujících dnech nacističtí spiklenci připravili podrobný a přesný vojenský plán, podle něhož měl být útok na Československo proveden v takový příznivý okamžik, aby odpor Československa byl zdolán bleskově, snad už ve čtyřech dnech. Tím by byl svět postaven před hotovou událost a bylo by zabráněno podpoře ČSR zvenčí. V květnu, červnu, červenci, srpnu a září byly tyto plány ještě více propracovány a prohloubeny a 3. září bylo rozhodnuto, aby všechna vojska byla připravena k akci na 28. září 1938 (odst. 1 a 2 výše zmíněného oddílu žaloby).

Otázka postavení Němců na tomto i ostatním území Československé republiky byla zásadně vnitřní otázkou československého státu, a to jako postavení příslušníků německé národnostní menšiny. Ti se nacházeli po celém československém území, nejen v západním a severním pohraničí. Patřily k ní i četné německé skupiny např. v Praze, Brně nebo Ostravě. Československo navíc převzalo vůči národnostním menšinám na svém území, čítajíc v to německou, určité mezinárodní závazky, které poctivě plnilo. Šlo o povinnosti podle Smlouvy mezi čelnými mocnostmi spojenými i sdruženými a Československem z 10. září 1920.

V této tzv. Malé smlouvě saint-germainské se Československo zavázalo, že poskytne všem obyvatelům úplnou a naprostou ochranu jejich života a jejich svobody bez ohledu na jejich původ, státní občanství, jazyk, rasu nebo náboženství (čl. 2 odst. 1). Dále, že všichni státní občané českoslovenští si budou rovni před zákonem a budou požívat stejných práv občanských a politických bez ohledu na rasu, jazyk nebo náboženství (čl. 7 odst. 1). Též se zavázalo, že s československými příslušníky náležejícími k menšinám etnickým, náboženským nebo jazykovým bude po právu a ve skutečnosti za stejných záruk zacházeno stejně jako s ostatními československými občany. Zvláště, že budou mít stejné právo, aby vlastním nákladem zakládali, řídili a pod dozorem měli ústavy lidumilné, náboženské nebo sociální, školy a jiné ústavy výchovné s právem užívati tam svého jazyka a svobodně tam vykonávati své náboženství (čl. 8). Pokud jde o veřejné vyučování, zavázala se československá vláda, že poskytne v městech a okresech, v nichž je usedlý značný zlomek československých příslušníků jiného jazyka než českého, přiměřené možnosti zajišťující, aby se jejich dětem dostalo vyučování v jejich vlastní řeči. To ovšem nebude bránit československé vládě, aby učinila povinným vyučování řeči české. V takových místech se těmto menšinám zabezpečí slušný podíl v požitku a v používání částek, které mají být vynaloženy na výchovu, náboženství nebo lidumilnost z veřejných fondů podle rozpočtu státního, rozpočtů obecních nebo jiných (čl. 9).

Národnostní menšiny v Československu včetně německé měly ve své době daleko vyšší standard menšinových práv, než stanovilo obecné mezinárodní právo. Mezinárodní společenství dokonce teprve po druhé světové válce obecně přiznalo národnostním menšinám v Mezinárodním paktu o občanských a politických právech z r. 1966 daleko nižší úroveň práv, než měly mezi dvěma světovými válkami národnostní menšiny v Československu. Tento pakt totiž ve svém čl. 27 pouze stanoví, že ve „státech, kde existují etnické, náboženské nebo jazykové menšiny, nesmí být jejich příslušníkům upíráno právo, aby ve styku s ostatními příslušníky menšiny užívali své vlastní kultury, vyznávali nebo vykonávali své náboženství nebo používali svého vlastního jazyka“.

Konečně, z důvodů uvedených výše v obžalobě přednesené proti hlavním nacistickým zločincům před Mezinárodním vojenským tribunálem v Norimberku, a to v oddíle jednajícím o „plánu invaze do Československa od dubna 1938 do března 1939“, nelze mluvit ani o nějaké objektivně vzniklé a skutečné „sudetské krizi“ v r. 1938, údajně vyvolané československou vládou. Byla to jen jedna z Hitlerových zastrášovacích akcí, žel účinná, která měla přesvědčit britskou a francouzskou vládu o nezbytnosti odstoupení tzv. sudetského území Československem Německu. Ve skutečnosti to by-

la pouhá epizoda v rámci pečlivého plánování, přípravy a rozpoutání útočných válek Německa proti všem sousedům, s výjimkou Švýcarska, a pak i proti Sovětskému svazu a ostatním členům Spojených národů. Přitom pokud jde o země na východ, tj. Československo, Polsko a Sovětský svaz, byla jejich připravovaná okupace zamýšlenou realizací dávné německé touhy po východních zemích (*Drang nach Osten*). O ně chtěly rozšířit německý životní prostor (*Lebensraum*).

Ze všech těchto důvodů nemůže proto vznik Československa a jeho postoj k menšinám, zejména německé, sloužit jako nějaké historické nebo mezinárodněprávní zdůvodnění vzniku tzv. sudetské otázky a tzv. sudetské krize.

Druhý bod

Více než 700 let sídlili Němci v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Tyto země náležely do r. 1806 k Římsko-německé říši, do r. 1866 k Německému spolku a do r. 1918 k Rakousko-Uhersku.

Je-li první věta pravdivá, nelze to říci o druhé. Čechy, Morava a Slezsko představovaly v době, kdy začali na pozvání českých králů přicházet do tohoto prostoru němečtí usídlenci, trvalou a neoddělitelnou součástí Českého království, svébytného státu napojeného na Svatou říši římskou zvláštním statutem. To, že po r. 1526 byl přechodně, pod rakouskou nadvládou a zprostředkovaně zapojen do zmíněných tehdejších mezistátních uskupení, nemění nic na statut českého státu a jeho nepřerušene existenci.

Ostatně Němci, přizvaní do českých zemí jako odborníci nebo osídlenci pro řídce obydlené oblasti, byli poddanými českých, nikoli německých panovníků. Přicházeli v různé době, z různých míst, měli odlišné tradice a hovořili různými německými nářečnými. Nikdy se neoznačovali za sudetské Němce, nýbrž za německé Čechy (*Deutschboehmen*), německé Moravany (*Deutschmaehrer*) nebo německé Slezany (*Deutscheschlesier*).

Třetí bod

S odvoláním na právo sebeurčení národů vyhlášené prezidentem Woodrowem Wilsonem prosadili zakladatelé Československa na mírových jednáních 1918/19, že Čechy, Morava a rakouské Slezsko byly odděleny od Rakouska a Slovenska a Zakarpatská Ukrajina od Maďarska. Zneváživše (*unter Missachtung*) právo sebeurčení, prosadili zakladatelé Československa, že 3,5 milionu sudetských Němců a 1,3 milionu Maďarů, Ukrajinců a Poláků přišlo proti své vyhlášené vůli do vícenárodnostního státu (*Vielveölkerstaat*), který však byl vydáván za „československý“ národní stát. Tím se ukončilo mnohaleté úsilí o německo-české narovnání.

Předně, konstatování, že zakladatelé Československa „prosadili“ na mírové konferenci vznik tohoto státu proti vůli vítězných vedoucích velmocí, je pohádkou vyprávěnou někým, kdo nemá potuchy o jednání na podobných mezinárodních konferencích. Na nich se obvykle teprve po dlouhém a usilovném vyjednávání podaří vytvořit společně dohodnutý text smlouvy. Dělat proto z Masaryka, Beneše a Štefánika charismatické giganty, kteří dokázali něco „vnutit“ Spojeným státům americkým, Velké Británii a Francii, aniž by ty s tím svobodně souhlasily, je přinejmenším dětinská představa.

Další tvrzení, že Němci, Poláci, Maďaři a Rusíni nacházející se na území nově vzniklého Československa měli právo na sebeurčení, je z hlediska mezinárodního práva tehdejšího i současného zcela nesmyslné. Právo na sebeurčení, tj. právo na vlastní svrchovaný a nezávislý stát, měl tehdy a má i dnes pouze celý národ jako takový. Nikdy však jeho část, byť by se nacházela na území jiného, i sousedního státu.

Jednoznačně se v tomto smyslu vyjadřuje i soudobý Mezinárodní pakt o lidských právech z r. 1966 v čl. 1. Podle jeho prvního odstavce „všechny národy mají právo na sebeurčení. Na základě tohoto práva svobodně určují svůj politický status a svobodně uskutečňují svůj hospodářský, sociální a kulturní vývoj“. Podobně i Deklarace zásad mezinárodního práva týkajících se přátelských vztahů a spolupráce mezi státy v souladu s Chartou OSN z r. 1970, která byla přijata jednomyslně všemi členskými státy Organizace, stanoví, že „všechny **národy** mají právo svobodně rozhodovat, bez vměšování zvenčí, o svém politickém postavení, jakož i o svém hospodářském, společenském a kulturním zřízení, a každý stát má povinnost respektovat toto právo v souladu s ustanoveními Charty“ (odst. 1). Za způsoby uplatnění tohoto práva považuje Deklarace „zřízení svrchovaného státu, svobodné sdružení nebo integraci s nezávislým státem nebo vyhlášení jiného politického statusu svobodně určeného **národem**“ (odst. 4).

Naopak, část národa, která se z nejrůznějších historických nebo politických důvodů ocitne na území jiného, zpravidla sousedního státu, může tvořit pouze národnostní menšinu. Ta se nachází na státním území jiného většinového národa a podléhá plně výsostné moci a výlučné jurisdikci tohoto státu. To přirozeně plně platilo a i dnes platí i o německých, rakouských a židovských Němcích, kteří se při vzniku Československa nacházeli na československém území. Tato, nikoli nějaká „sudetská“, nýbrž německá menšina, rozložená po celém území Československa, byť i byla početná, nebyla nikdy a ani nemohla být nic jiného než jedna z národnostních menšin v Československu.

Jako ostatní národnostní menšiny v Československu, tak ani německá menšina neměla a ani nemohla mít právo sebeurčení ve smyslu odtržení. O jejich konkrétních právech jako československých občanů německé národnosti, zajištěných Malou smlouvou saint-germainskou, byla již řeč výše u druhého bodu. V žádném případě nebyla oprávněna k odtržení od většinového státu československého a k připojení se k národnostně stejnorodému státu německému nebo rakouskému, ani k vytvoření vlastního státu.

Tato mezinárodní pojistka, zabraňující případné zneužití práva sebeurčení ve smyslu odtržení subjektem, jemuž nenáleží, totiž národnostní menšinou, byla kodifikována i ve vzpomenuté Deklaraci, v posledním sedmém odstavci, v části pojednávající o právu národů na sebeurčení. Zde se stanoví, že tato zásada „nesmí být vykládána tak, aby to opravňovalo nebo povzbuzovalo k jednání, které by vedlo k úplnému nebo částečnému rozčlenění nebo omezení územní celistvosti nebo politické jednoty svrchovaných a nezávislých států, které se chovají v souladu se zásadou rovných práv a sebeurčení národů, a mají vlády, které zastupují veškerý lid, náležející k území, bez rozdílu rasy, vyznání nebo barvy pleti“. Myslím, že není třeba připomínat, že takovým svrchovaným a demokratickým státem bylo právě Československo, zacházející se svými národnostními menšinami v plném souladu se svými mezinárodními závazky.

Na tomto místě je nutno dodat, že kdyby dřívější nebo soudobé obecné mezinárodní právo přiznalo národnostním menšinám právo na sebeurčení, a tedy i právo na vytvoření vlastního státu nebo oddělení od stávajícího jinonárodního státu, vedlo by to k rozbití a rozmělnění mnohých stávajících států, k zániku dnešního mezinárodního společenství a k všeobecnému chaosu. Proti takovým nebezpečím má mezinárodní právo právě výše zmíněnou pojistku, která takové možnosti vylučuje.

Jinak ovšem třeba v zájmu úplnosti říci, že jednotlivé osoby příslušející k národnostní menšině mají zpravidla v okamžiku vzniku národnostní menšiny (např. v důsledku vzniku nového svrchovaného státu, změny geografických poměrů po válce nebo nového stanovení hranic mezi státy) možnost opce. Ta jim dává možnost změnit občanství nového státu a získat občanství etnického státu a připojit se tak ke svému národu.

Takovouto možnost měly po vzniku Československa v r. 1918 i osoby německé národnosti podle již zmíněné Malé smlouvy saint-germainské z r. 1919. Ta předvíдалa, že němečtí, rakouští a uherští příslušníci v Československu by mohli optovat pro jakékoli jiné státní občanství, jež jim bude přístupno (u Němců to znamenalo německé nebo rakouské státní občanství). Osoby, které tohoto práva použily, byly povinny ve dvanácti následujících měsících přenést své bydliště do státu, pro který optovaly. Mohly si podržet nemovitý majetek, který měly na československém území. Mohly si odvézt veškerý svůj movitý majetek, a to bez vývozního poplatku (čl. 3). Československo se zavázalo, že nebude překážet výkonu práva opce stanoveného smlouvami, které byly nebo budou uzavřeny mocnostmi spojenými a sdruženými s Německem, Rakouskem nebo Maďarskem (čl. 5).

Čtvrtý bod

Podle československého sčítání lidu z r. 1930 zahrnovala uzavřená sudetská území (*die geschlossenen sudetendeutschen Gebiete*) 50 politických okresů (*Landkreise*) nebo 120 soudních okrsků nebo 3338 obcí s většinou německého obyvatelstva v průměru více než 80 procent. Kromě toho existovalo ještě 59 sudetoněmeckých „jazykových ostrůvků“ (*Sprachinselsemeinden*). Dále žilo 313 666 sudetských Němců jako místní menšiny v oblastech s českým jazykem.

O nepřesnosti a nepřijatelnosti termínů „sudetská území“ a „sudetští Němci“ a jejich bezvýznamnosti z hlediska mezinárodního práva byla již řeč u prvního bodu. Zde postačí konstatovat, že přes impozantní množství československých Němců v Československé republice v r. 1930 i později, nebyli nikdy více než početně největší, přitom však pořád pouze národnostní menšinou s mezinárodně garantovaným statutem. Nikdy však nebyli národem, který by mohl uplatňovat právo na oddělení od československého státu nebo připojení k Německu (viz podrobně třetí bod). Domů do Říše (*Heim ins Reich*) mohli ovšem hned po skončení první světové války, avšak pouze individuálně po využití práva opce.

Pátý bod

Sudetští Němci se marně snažili zajistit na půdě oktrojované československé ústavy svou hospodářskou, sociální a národní (*nationale*) existenci, autonomii svého kulturního života a proporcionální podílení na státních prostředcích, zařízeních a úřednických místech. V letech 1926 až 1938 se německé politické strany podílely na vládě Československé republiky. Představovaly do roku 1935 75 procent sudetoněmeckých voličů. Teprve nezdar tohoto úsilí, dlouhé trvání vzniklé nouzové sociální situace a odmítnutí autonomistických návrhů řešení předložených sudetoněmeckou stranou způsobily, že většina sudetských Němců pod vlivem politického a hospodářského rozvoje v sousední Německé říši začala usilovat o jiné řešení.

Tvrzení o „marnosti“ snažení německých československých občanů zajistit si svou hospodářskou, sociální a „národní“ existenci, kulturní autonomii a proporcionální podíl na státních prostředcích, zařízeních a úřednických místech v Československu je zpochybněno hned následující větou Programu. Podle něho se podílely německé politické strany v letech 1926 až 1938 na československé vládě! Co by mohla národnostní menšina požadovat více? Standard, který jí byl v Československu zajištěn, by nenašla nikde na světě. Nehledě k tomu, že koncem tohoto období Hitler v Německu cizí menšiny a politické odpůrce nacismu pronásledoval a mnohé dokonce fyzicky likvidoval! Československo bylo v této době uznávanou vzkvétající demokratickou zemí, která dokázala překonat velkou hos-

podářskou krizí pozitivním způsobem, zatímco hitlerovské Německo horečným zbrojením, zvyšováním počtu vojsk, přípravou útočných válek a ochuzováním širokých vrstev vlastního německého národa dokázalo místo másla nabídnout jen kanony. Toto Československo bylo ostrovem naděje četných německých občanů prchajících z Německé říše z důvodů politických, rasových a náboženských, protože byly ohroženy jejich životy a existence.

Německá menšina v Československu místo toho, aby pomáhala udržet jednotu státu, bezpečnost a pořádek v demokratické republice „usilovala o jiné řešení“. Jak? Nejdříve spolu s Henleinem o ochuzení ČSR o tzv. Sudety, pak o její rozbití a nakonec o podmanění „zbytku“ jako tzv. Protektorátu Čechy a Morava! Tedy nikoliv jako loajální skupina, nýbrž jako rozbíječská „pátá kolona“, napomáhající likvidovat československý stát a ve své špičce uvažující i o likvidaci Čechů jako národa.

Tímto způsobem německá menšina v Československu hrubě zneužila práv národnostní menšiny, která podle mezinárodního práva lze uplatňovat jen v rámci daného státu a jež mohou vést maximálně ke kulturní a správní autonomii, v žádném případě však k odtržení od něho, ba dokonce k jeho likvidaci. Tato proradnost vůči československému státu (z hlediska československého vnitrostátního práva velezrada) se pochopitelně musela odrazit i na řešení „německé otázky“ po skončení druhé světové války. A sice kategorickým požadavkem přesídlení německého obyvatelstva nejen z Československa, nýbrž hlavně z Polska i Maďarska, aby se podobná situace již nikdy v budoucnu nemohla opakovat.

Šestý bod

Sudetští Němci byli v r. 1938 stejně tak objektem politiky velmocí jako na konci první světové války. Hitler hrál s osudem sudetských Němců nevědomitou hru a vynutil si vývoj vedoucí k mnichovské dohodě. Velká Británie a Francie by nikdy nevnutily Československu odstoupení sudetoněmeckého území, kdyby osvobození sudetských Němců z české nadvlády neodpovídalo zásadě sebeurčení.

Postavení německé menšiny v Československu po první světové válce a v r. 1938 jsou dvě zcela odlišné situace. Po první světové válce, při vzniku Československé republiky a mezinárodním stanovení jejího území, se stali Němci, kteří se na něm kdekoli nacházeli, československými občany a příslušníky německé menšiny, pokud neoptovali pro německé nebo rakouské občanství, což bylo jejich právem zaručeným Malou smlouvou saint-germainskou.

Nebyli pouhým objektem politicky mocných. Němci v Československu, nýbrž i v Polsku, Maďarsku nebo Rumunsku se stali národnostními menšinami. Ničím více, ničím méně.

V r. 1938 se měli chovat, jak se má chovat národnostní menšina podle mezinárodního práva (viz předchozí bod). Zradili, a to aktivně, jako subjekt, ne jako pasivní objekt zmanipulovaný Hitlerem a Henleinem, a účinně napomáhali secesi československého území ve prospěch Německé říše.

Britský a francouzský postup a posléze i podpis tzv. mnichovské dohody byl motivován Hitlerovým slavnostním ujištěním, že nevznese žádné další územní nároky a že dá Československu záruky jeho další existence. Když se obojí tvrzení ukázalo jako lživé a podvodné, uznaly oba státy nulitu a nicotnost tzv. mnichovské dohody, tj. zbavily ji nádechu jakékoli, byť i dočasné legality. Mezinárodní vojenský tribunál v Norimberku ji navíc kvalifikoval jako jedno opatření z plánované a později rozpoutané série agresí Německa vůči evropským státům, tedy jako součást německých zločinů proti míru (viz výše první bod).

Sedmý bod

Zničení svobody a vlastní státnosti českého národa národně socialistickým režimem v březnu 1939 bylo zavrženímhodným násilným aktem proti právu sebeurčení tohoto národa, s jehož odčiněním v rámci mezinárodního práva a lidských práv bez omezení souhlasíme.

Toto konstatování je sice zajímavé, avšak neúplné a ne plně upřímné. Ke zničení svobody a státnosti českého národa významně přispěla drtivá část německé menšiny v Československu, bez jejíž halasivé činnosti nemohlo dojít k tzv. mnichovské dohodě a po ní ke zřízení tzv. Protektorátu Čechy a Morava.

Vyslovená lítost je opožděná a navíc se vina svaluje pouze na číselně malou část tehdejšího Německa, na národně socialistický režim. Vinnou či historicky zodpovědnou však z hlediska mezinárodního práva byla v r. 1938 německá menšina v Československu, o čemž byla řeč v předchozím bodu, ale také celý německý národ, s výjimkou antinacistů. Nikoli pouze politický režim. Politickou, právní a morální odpovědnost za přípravu a rozpoutání útočných válek, k nimž patří i rozčlenění a vojenská okupace Československa, nese německý stát takový, jak v r. 1938 a následných letech do konce války existoval, tedy vedoucí vojáci, politici, ekonomové, diplomaté a v neposlední řadě řvelký poslušný národ. Svalovat vinu na jedinou složku, na národně socialistický režim, je alibismus, který je v rozporu se smutnou realitou plně, oddané a bezvýhradné podpory drtivé většiny německých občanů Hitlerovi jako jedinému vůdci vyvoleného, panského německého národa, a to až do poslední minuty druhé světové války!

Osmý bod

Expanzivní český nacionalismus využil ve spolku se sovětským imperialismem v r. 1945 zhroucení Německé říše k tomu, aby vyhnal sudetské Němce z jejich rodové sídelní oblasti a okradl je o jejich národní majetek. Tento postup je – s odhlédnutím od tehdejších tragických událostí a vražd – porušením základních lidských práv a svobod milionů lidí.

Mluvit o „expanzivním českém nacionalismu“ v r. 1945 je totální nesmysl. Českému a slovenskému národu tehdy o nějakou územní nebo jinou expanzi na úkor zhroucené Německé říše přece vůbec nešlo. Měly zájem na pokračování Československa v jeho hranicích stanovených po první světové válce. To uznaly vítězné velmoci kromě jiného také tím, že tzv. mnichovskou dohodu a její dočasné územní důsledky prohlásily za nulitní, československou vládu v Londýně uznaly jako reprezentanta Československa a tento stát jako jeden z koalice Spojených národů vedl válku s hitlerovským Německem.

Nešlo ani o nějaké mystické zhroucení Německé říše. Ta bezpodmínečně kapitulovala a předala všechny své vnitřní i zahraniční pravomoci vítězným mocnostem, a to po dlouhých letech nelidské totální války, kterou vedla, a po úplně vlastní porážce.

Jako jedno z mnoha opatření, jež měla zajistit, že Německo nikdy v budoucnu nepodnikne novou agresi, zejména vůči svým slovanským východním sousedům, bylo vítěznými mocnostmi v Postupimi v r. 1945 dohodnuto, že německé obyvatelstvo v Polsku, Československu a Maďarsku (o tzv. sudetských Němcích není v mezinárodních dokumentech vůbec řeč) musí být přesídleno do Německa. A to především z bezpečnostních důvodů a jako prevence opakování možného zneužití německé páté kolony v těchto zemích pro případný nový „*Drang nach Osten*“.

Ostatně většina německého obyvatelstva v Československu v r. 1938 zcela zapoměla, že mezinárodněprávně jsou jejich domovem a vlastní pouze Čechy, Morava a Slezsko, žádná jiná země. S ni-

mi byli životně i existenčně spojeni po mnoho století. Návrat do německé vlasti, Německa, mohli individuálně realizovat opcí po r. 1918. Pokud v Československu zůstali, byli jen národnostní menšinou, jejímž nejvyšším vlastním zájmem mělo být uchování demokratického Československa jako své vlasti a rodového sídla.

Devátý bod

Dnes žijí přes dva miliony sudetských Němců ve Spolkové republice Německo, z toho jeden milion v Bavorsku. Okolo 800 000 sudetských Němců žije v sovětské německé zóně, 140 000 v Rakousku, 24 000 v jiných evropských a zámořských územích a okolo 200 000 v Československu. Okolo 240 000 sudetských Němců přišlo při vyhnání o život.

K tomu nezbyvá než znovu uvést, že šlo o německé obyvatele a nikoli tzv. sudetské Němce. A také že nešlo o vyhnání, nýbrž o mezinárodněprávně dohodnuté přesídlení. Že došlo koncem války k excesům a postihům, a to nejen vůči německým funkcionářům, není nic divného a nenormálního, protože to také byl důsledek totální války vedené hitlerovským Německem a předchozího jednání německých úředníků a vojáků na československém území. Cifra 240 000 obětí je přehnaná. Střízlivé odhady na české, ale i na německé straně mluví o 17–40 000 obětí, které jsou sice také politováníhodné, ne však zveličené.

Desátý bod

Vzrůstající hospodářské, sociální a politické začlenění sudetských Němců do Spolkové republiky Německo a postupná změna generací nevedou v žádném případě k „vyřízení“ sudetské otázky. Upevnění jejich existence jim dává větší možnost hájit svá práva a rozvíjet politickou aktivitu. Rozptýlení sudetských Němců a jejich nové společenské vazby vedou k tomu, že je dnes účast německého národa na sudetské otázce širší než dříve.

Z důvodů uvedených v prvním bodě tzv. sudetská otázka nikdy neexistovala územně ani lidsky. Nebylo a není ji proto třeba ani „vyříditi“. Představovali-li si ji němečtí obyvatele v Československu jako požadavek „domů do Říše“ (*Heim ins Reich*), pak se „vyřídila“ jejich mezinárodně dohodnutým přesídlením na území poraženého Německa. Vrátili se podle svého přání do vlasti svých pradědků, začlenili se jako jiní němečtí občané do spolkového státu Německo. Splynuli i občansky s německým národem. Přestali existovat jako nějaká odlišná národnostní menšina. Tou byli jen potud, pokud se nacházeli dříve na československém území.

II. Pohled do budoucna

Jedenáctý bod

Nejen sudetští Němci, nýbrž i německý národ vcelku se nikdy nesmíří s vyhnáním sudetských Němců z jejich staletí trvajících vlasti. Stejně tak se nesmíří s tím, že českému národu byla odeprána svoboda a nezávislost. Volání po spravedlnosti a sebeurčení pro všechny a po „revizionismu pro svobodu“ nebude nikdy více umlčeno.

Na tomto místě, kdy se začíná poprvé dvacetibodový program tzv. sudetských Němců zabývat budoucností vztahů mezi nimi a Čechy, bude vhodné připomenout několik závažných okolností.

Předně je smutné, že se tzv. sudetští Němci, ba dokonce i německý národ, nikdy nesmíří s „vy-

hnáním z jejich staletí trvající vlasti“. Jak bude níže ukázáno, nešlo většinou o vyhnání, nýbrž – až na první „divoké odsuny“ – v zásadě o spořádané přesídlení masy německého obyvatelstva z Československa do Německa, hlavně do americké a sovětské okupační zóny. Údajně jejich „staletí trvající vlast“ byla vždy a navždy zůstane českou vlastí, vlastí Čechů, Moravanů a Slezanů. V této jejich vlasti našli Němci z východních částí tehdejších německých feudálních zemí příležitost uplatnit své rolnické, živnostenské, řemeslnické nebo jiné odborné znalosti na základě pozvání českých panovníků. To, že se svobodně, nikoli jako objekt velmocí, nýbrž jako subjekt, svéprávná národnostní menšina, rozhodli připojit k Velkoněmecké říši, mělo pochopitelně za následek i zprerhání osobních i věcných svazků s československým teritoriem i zánik občanství k tomuto státu.

Příliš pozdě projevovaná „nesmiřitelnost“ s tím, že českému národu byla odeprána svoboda a nezávislost, je mírně řečeno projevem licoměrnosti. Co udělali tzv. sudetskí Němci k udržení a obraně své skutečné vlasti, Československa, v kritické době plánování a přípravy německé agrese proti tomuto malému, demokratickému státu, a později k jeho rozčlenění a zotročení? Nic! Nač tedy tyto krokodýlí slzy někdejší „páté kolony“?

To že „volání po revizionismu pro svobodu“ nebude nikdy umlčeno, je zcela nemístně použito novou pravdou, odpovídající dnešnímu modernímu mezinárodnímu právu vytvořenému v rámci společenství členských států Rady Evropy. Rozhodně však podle tehdejších norem takové právo nikdy neměla a ani nemůže mít národnostní menšina, která rozbila vlastní stát ve prospěch sousední mocné, agresivní německé mocnosti.

Dvanáctý bod

V souladu s Chartou vyhnanců odmítáme jakékoli myšlenky na pomstu a odvetu. Neuznáváme žádnou kolektivní vinu českého národa za naše vyhnání a posuzujeme všechny osoby podle toho, co si dnes myslí o vyhnání, a podle toho, o co se dnes správně zasazují. Výtku revanšismu můžeme proto s dobrým svědomím odmítnout, avšak nezřekneme se obnovení porušeného práva a zadostiučinění za škody způsobené vyhnáním.

Ať se nám to líbí nebo nelíbí, je v této části nezbytné vypořádat se s „vyhnáním“ tzv. sudetských Němců. Ukáže-li se, že jde o termín nesprávný, nepřesný, zavádějící a trpící dalšími neduhy logiky a historické pravdy, pak se hrouť umělá sudetská stavba o „určitých právech“, jejich porušení a požadovaném odčinění způsobené újmy.

Základem pro pochopení toho, co se stalo v r. 1945 a 1946 v Československu s německým obyvatelstvem, je XIII. část Postupimské dohody. V ní vítězné velmoci, jednající i jménem poraženého, bezpodmínečně kapitulujícího Německa, jež předalo všechny státní pravomoci na vítězné Spojené národy (zastupované Sovětským svazem, Spojenými státy a Velkou Británií), ujednaly spořádané a co možná humánní přesídlení (transfer) německého obyvatelstva z Polska, Československa a Maďarska.

K němu došlo především z bezpečnostních důvodů jak vnitřních, tak zejména vnějších. Velmoci, po konzultaci s ostatními členy Spojených národů, zejména Československem a Polskem, po prozkoumání této otázky po všech stránkách, tj. bezpečnostní, politické i národnostní, dospěly ke společnému závěru, že přesídlení musí být provedeno (*will have to be undertaken*) a že Němci z těchto států budou vyhoštěni.

Československo v souladu se svými válečnými cíli přijalo tuto část Postupimské dohody dopisem ministra zahraničí americkému, britskému a sovětskému velvyslanci v Praze 16. srpna 1945, jakož i francouzskému chargé d'affaires. Dalo v nich zásadní souhlas k odsunu (*removal*) německého obyvatelstva z Československa.

Československo dále prohlásilo, že tímto rozhodnutím učinily spojenecké velmoci důležitý krok k zajištění míru ve střední Evropě. Vyslovilo přesvědčení, že mír v Evropě by nemohl být považován za zajištěný a trvalý, kdyby menšiny, které měly takový podíl na rozpoutání poslední války, měly být ponechány v rámci státu, o jehož zkázu usilovaly.

Vítězné mocnosti dohodly i formy spolupráce mezi Polskem, Československem a Maďarskem na jedné straně a Spojeneckou kontrolní radou v Německu při přesídlování Němců z těchto států do okupovaného Německa.

Československo řádně a plně uskutečnilo přesídlení Němců do tehdejšího amerického a sovětského okupačního pásma. Američtí a sovětské vedoucí v obou zónách v září 1946 konstatovali, že práce československých úřadů při provádění organizovaného transferu byla vzorná a že způsob, jakým tyto orgány postupovaly při řešení tohoto obrovského úkolu, zasluhuje největší uznání.

Československo takto řádně splnilo své mezinárodní závazky plynoucí z XIII. části Postupimské dohody. Nedopustilo se přitom žádného protiprávního jednání. Proto též nenese žádnou mezinárodněprávní odpovědnost vůči Německu nebo jeho občanům. Německo ani přesídlené osoby nemohou tudíž vůči Československu uplatňovat žádné nároky související s přesídlením. Ať již jde o navrácení do původního stavu, tedy o návrat přesídlených osob, vrácení jejich dřívějšího majetku nebo kompenzace za něj, a o omluvu za postup vůči nim (satisfakci).

Od tohoto mezinárodněprávního institutu přesídlení (transfer) je třeba zásadně odlišovat dva okrajové jevy, k nimž došlo na konci druhé světové války a v prvních měsících mj. i v osvobozeném Československu. Jednak před postupujícími sovětskými jednotkami prchali z Československa na Západ, zejména do budoucího amerického okupačního pásma, němečtí vojáci, nacističtí funkcionáři, pracovníci gestapa a německé správy, jakož i někteří řadoví němečtí občané z tzv. sudetského území a ostatního československého území z obavy před spravedlivým stíháním a potrestáním za trestné činy, jichž se nacistický režim nebo i oni sami v průběhu války proti českým občanům dopustili. Tento divoký útěk nelze pochopitelně nijak ztotožňovat s přesídlením. Prchajícím osobám šlo o to, aby se vyhnuly odpovědnosti za spáchané válečné zločiny proti základním lidským právům a svobodám, jež byly povinny dodržovat podle Ženevských úmluv i vůči veškerému civilnímu obyvatelstvu.

Dále docházelo spontánně při postupující oslobozování Československa a v prvních dnech a týdnech k nikoli zcela organizovanému a nejednou excesy provázenému přesídlení (tzv. divoký odsun) části německého obyvatelstva z Československa do amerického a sovětského okupačního pásma. Útěk Němců z Československa i tzv. divoký odsun nelze směřovat, zaměřovat či dokonce ztotožňovat s mezinárodněprávně regulovaným transferem německého obyvatelstva z Polska, Československa a Maďarska.

Třináctý bod

Od spolkové vlády očekáváme, že nikdy nepřijme vyhnání a vyvlastnění více než 3 milionů německých státních občanů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a že naopak bude jejich práva v každém směru účinně zastupovat. To platí též v případě navázání diplomatických styků s Československem.

Takové očekávání je z hlediska mezinárodního práva marné. Tzv. sudetští Němci přehlížejí závažnou okolnost, že k přesídlení došlo na základě mezinárodní smlouvy sjednané třemi vítěznými velmocemi, a to i jménem poraženého Německa. Československo řádně provedlo XIII. část Postupimské dohody, k níž přistoupilo.

Spolková vláda by se tedy teoreticky s nároky tzv. sudetských Němců musela obrátit na původní tři velmocenské strany, ne na Československo. Ty za sebe, nepřimo i poražené Německo, a státy, jichž se to týkalo (Polsko, Československo a Maďarsko), převzaly mezinárodněprávní závazek přesídlení německého obyvatelstva z jejich území.

Německý ministr zahraničí se v r. 1996 pokusil zpochybnit trvalou platnost XIII. části Postupimské dohody. Uvedl, že šlo o dokument politické povahy, jehož se ostatně Německo neúčastnilo.

Všechny tři velmoci na toto prohlášení opět – tak jako již při jednání o československo-německé smlouvě 1991/92 – okamžitě ostře a zásadně reagovaly. Spojené státy prohlásily, že rozhodnutí přijatá v Postupimi byla striktně založena na mezinárodním právu. Závěry konference byly od té doby mnohokrát potvrzeny v různých multilaterálních a bilaterálních souvislostech.

Velká Británie prohlásila, že závěry Postupimské dohody byly striktně založeny na mezinárodním právu a že konference uznala nezbytnost přesídlení německého obyvatelstva, sídlícího na území Československa.

Ruská federace, nástupce Sovětského svazu, prohlásila, že považuje Postupimské dohody za důležité mezinárodní dokumenty, které zakotvily výsledky druhé světové války, právně stvrdily porážku fašistického režimu a nacistické ideologie v Německu a vytvořily základ poválečného teritoriálního uspořádání a míru v Evropě. Postupimské dohody a rozhodnutí byly uváděny do života po celá poválečná léta a byly potvrzeny v následujících mezinárodněprávních aktech jak vícestranného, tak dvoustranného charakteru. Realizace Postupimských dohod je reálný historický akt a jejich význam nemohou oslabit ani je zrušit jakékoli pokusy o jejich libovolný výklad, ať už by vycházely odkudkoliv.

Čtrnáctý bod

Naše politické úsilí se zakládá na právu na domov („Heimat“) a na sebeurčovacím právu národů v rámci evropské integrace, a sice nezávisle na sporné mnichovské dohodě z r. 1938.

Hned v úvodu k tomuto bodu je třeba znovu zopakovat zásadní poznatek, rozvedený výše, tj. že tzv. sudetští Němci nikdy netvořili národ, a neměli proto ani národní právo sebeurčení ve smyslu *secesce*. Tvořili jazykovou a zčásti i kulturní součást německého národa, nacházející se při naší hranici. Vždy tvořili v českém území pouze národnostní menšinu, byť i značně početnou a kompaktní.

Tzv. sudetští Němci měli různá autonomní práva, na tehdejší dobu ve světě a Evropě ojedinělá a značná. Měli kromě svého školství, dokonce i vysokého, neomezené právo sdružovací, své politické strany a své zástupce v československé vládě. Nemohli se však, jako ostatně není oprávněná žádná menšina, odtrhnout od svého mateřského státu, založit vlastní stát či dokonce připojit se k jinému státu a stát se součástí sousedního Německa.

Termín „vlast“ má teritoriální, historický, ekonomický, sociální i kulturní význam, nikoli však mezinárodněprávní, přinejmenším ne již v osudných předválečných letech. Je proto absurdní aplikovat na tzv. sudetské Němce nové instituty, které se krystalizují teprve v poválečné době v Evropě v souvislosti se vznikem Rady Evropy a postupného rozšiřování obsahu Evropské úmluvy o lidských právech.

Termín „vlast“ je obvykle spojen s územím státu, na němž žije určitá komunita, individuální národ, vícenárodnostní společenství, národnostní většina a národnostní menšiny, jakož i jednotlivé osoby různého původu etnického, národnostního, náboženského atp.

„Vlast“ (*Vaterland, Strana, Heimat, Country atp.*) se vyznačuje tím, že osoby k ní patřící jsou navzájem spojeny pevnými pouty vzájemnosti, solidarity a společné existence. Obvykle tvoří i základ

státu, čímž jeden každý a všichni společně získávají jistá práva a povinnosti, které jim umožňují a usnadňují všestranný rozkvět ekonomický, sociální a kulturní.

Vztah mezi jednotlivcem nebo skupinou lidí a „vlastí“ je vztahem „matky“ a „dětí“. Je to dvoustranný vztah „dávání“ a „brání“, rovnovážný vzájemně prospěšný rozměr rozvoje. Předpokládá plnou loajalitu příslušníků vlasti, věrnost, obranu společných hodnot a společné užívání výhod, které příslušnost k národu přináší.

Jakmile se toto plodotvorné pouto oslabí nebo rozlomí, dochází k napětí, odcizení a nepřátelství vůči jiným skupinám žijícím na území vlasti. Může pak vést k podstatnému oslabení „vlasti“, ba k jejímu rozbití až zániku.

Ilustrativním příkladem rozbíječského a nakonec i sebezničujícího konce je příklad německého obyvatelstva v Československu, zejména tzv. sudetských Němců. Ve středověku přicházeli do pohraničních i centrálních částí českého království Němci z přilehlých německých oblastí, nesjednocených v jeden stát. Tito pozvaní hosté, sedláci, řemeslníci i různí odborníci se usazovali na území České koruny ku prospěchu všech stran.

Příkladem plodného soužití a spolupráce mezi českou většinou a německou menšinou může být období tzv. první republiky. Po jejím vzniku v r. 1918 a po odchodu německých Němců a rakouských Němců, kteří využili práva opce, se ve střední Evropě ustavil demokratický stát, hospodářsky prosperující a dbající stejně o blaho všech občanů, bez ohledu na národnostní, náboženské nebo rasové rozdíly.

Všechny složky obyvatelstva, tedy i německá, měly četná autonomní menšinová práva. Měly však i základní povinnosti, tj. být loajální vůči československému státu, chránit jeho suverenitu, územní celistvost a státní hranici.

Tuto základní povinnost národnostní menšiny vůči své vlasti však německá menšina, zejména její radikální část, heinleinovci se svým bojůvkářským jádrem, hrubě porušila. Nacionalistickými hesly o tom, že Čechy, Morava a Slezsko jsou součástí velké „německé vlasti“ a že tzv. sudetští Němci organicky patří k nacistickému Německu, že jsou podřízeni „Velkému vůdci“ Hitlerovi, NSDAP, SS a gestapu, a jejich postupnou realizací aktivně přispěla k zahájení útočné války, odtržení tzv. Sudet atd. Tím se dopustila velezrady, protože se podílela na cíleném zániku Československa.

Povinnost německé menšiny hájit bezpečnou existenci demokratického Československa a být loajální složkou ohrožované „vlasti“ se změnila v útoky na ni, ve velezrádné pokusy o její rozbití a připojení k „Říši“. Heslo „*Heim ins Reich*“ se stalo logem cca 80 procent německého obyvatelstva v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Touto zradou na české vlasti, jež vedla k ohrožení evropského a pak i celosvětového míru, si po válce vysloužila spolu s německým obyvatelstvem v Polsku a Maďarsku nezbytné přesídlení do „Říše“. Jedině tak totiž bylo možné předejít eventuálnímu opakování německých agresí obdobným způsobem v budoucnu. Proto také velmoci neměly jiné možnosti než přesídlit německé obyvatelstvo ze tří zmíněných zemí do Německa.

Patnáctý bod

Přihlašujeme se taktéž k přirozenoprávnímu nároku každého člověka na nerušené usazení ve svém právoplatném bydlišti, jakož i k právu národů a etnických, rasových a náboženských skupin na nerušené usazení ve svých zděděných osídlených oblastech (právo na vlast). V našem případě tím rozumíme právo sudetoněmecké skupiny na návrat do své vlasti a na nerušený život právě zde v souladu s právem sebeurčení. Poměry v Evropě – též mezi Spolkovou republikou Německo a Československem – mohou být považovány za normalizované teprve tehdy, až bude toto právo uskutečněno.

Z úvah u předchozího bodu také vyplývá, že přirozenoprávní nárok každého člověka na nerušené usazení v právoplatném bydlišti platí pouze pro ty osoby, které jsou loajální státu pobytu a chrání jej jako svůj dům, domovinu či vlast, a ne pro ty, které společný dům rozbíjejí. Přihlášení tzv. sudetských Němců k tomuto právu proto ve vztahu k československému státu zní přinejmenším falešně a nepřesvědčivě.

Totéž platí o právu na nerušené usazení ve zděděných osídlených oblastech. Byli sem kdysi pozváni jako hosté a toto pozvání platilo jen do té doby, dokud se chovali jako uvědomělí a řádní českoslovenští občané. Jakmile se nechali cizí mocí zmanipulovat v poslušnou rozbíječskou pátou kolonu, jakéhokoli práva na vlast v Československu pozbyli.

Netřeba snad dodávat, že osoba, která se dovolává „práva“ „*Heim ins Reich*“, se ani logicky nemůže dovolávat stejného práva u státu, který aktivně pomáhala zničit.

Uvádět, že přiznání takového práva tzv. sudetským Němcům v Česku budou teprve známkou normalizace situace v Evropě a mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo, nemůže než svědčit o naivitě nebo drzosti tzv. sudetských Němců, kteří se již dávno měli omluvit (a nejen to) českému národu za všechna příkoří a útrapy, které mu způsobili.

Sestnáctý bod

Hlásíme se k právu sebeurčení jako právu národů a národních skupin určovat si svobodně svůj politický, hospodářský, sociální a kulturní status. O osudu sudetských Němců a jejich území může být totiž rozhodováno jen s jejich výslovným souhlasem.

Další velký omyl tzv. sudetských Němců, že o nich a „jejich území“ (nikdy žádné neměli, žili na území druhého, sousedního státu) může být rozhodováno jen s jejich výslovným souhlasem. Jde o ne-sebekritičnost, ne-li drzost! Oni jako menšina si odvážně dovolili spolurozhodovat o neblahém osudu českého národa a nyní po všech tragických zkušenostech střední Evropy, celé Evropy a světa za druhé světové války znovu s pyšným čelem hájí svou zaviněnou prohru a nenávratně ztracenou věc.

Sedmnáctý bod

Máme upřímné přání poskytnout řešením sudetské otázky příspěvek k míru mezi národy; považujeme za evropský úkol překonat německo-český rozpor, který vznikl z nacionalismu 19. století, a nahradit jej vztahem dobrého přátelství. Proto považujeme takové řešení jako nejlepší, k němuž mohou oba národy dát souhlas.

O takovém „upřímném přání“ nelze než mít velké pochybnosti. Co tzv. sudetští Němci vlastně nabízejí? Aby byli uznáni za národ? Aby na „svém území“ ustavili vlastní nezávislý stát?

Nebylo by opravdovým pozitivním příspěvkem ke zlepšení česko-německých vztahů i poměrů v celé Evropě, kdyby konečně uznali a přiznali definitivní platnost XIII. části Postupimské dohody?

Ta je a zůstane nejen základnou pro další rozvoj mírumilovného, demokratického Německa, ale i jediným „životním“ prostorem pro bývalé německé obyvatelstvo, které bylo přesídleno na nedohlednou budoucnost do své vlasti – Německa, tedy i pro tzv. sudetské Němce.

Osmnáctý bod

Ve zvláštních zeměpisných podmínkách česko-moravsko-slezského prostoru ponechává zá sada sebeurčení národů různá státní a mezinárodněprávní řešení. Jedno řešení, odpovídající právu sebeurčení národů, je však neslučitelné s pokusem začlenit Němce a Slováky do centra-

listického národního státu, v němž jim bude přiznáno postavení menších částí („čechoslovakismus“).

Poprvé v dvacetibodovém programu připouští tzv. sudetští Němci, že zásada sebeurčení národů ponechává „ve zvláštních zeměpisných podmínkách česko-moravsko-slezského prostoru“ různá státní a mezinárodněprávní řešení. Jediná konkrétní státoprávní varianta je však obsažena až v 19. bodu, jejíž kritiku uvedu v dalším textu.

Různá státní a mezinárodněprávní řešení tzv. sudetské otázky byla snad možná před sjednáním tzv. mnichovské dohody a vnucením tzv. Protektorátu Čechy a Morava. Např. bylo možno jednat o širší autonomii německého obyvatelstva, ovšem v rámci jednoho státu – Československa, v němž Němci nebyli a ani nemohli být více než početnou národnostní menšinou. Proto také jiné než státní (rozuměj vnitrostátní) řešení v souladu s československou ústavou není představitelné.

Nějaké „mezinárodněprávní řešení“, jež by poskytlo příslušníkům menšiny další práva a výhody, než tento režim mezinárodně předpokládá, nebylo se svobodným souhlasem Československa teoreticky, natož pak prakticky možné. Což nějaký stát, byť mající na svém území dokonce i více národnostních menšin (u nás německou, maďarskou, polskou, ukrajinskou či romskou) sjedná svobodně mezinárodní dokument o svém rozčlenění, rozpadu nebo zániku?

Československo na mezinárodním poli sjednalo po svém vzniku tzv. Malou saint-germainskou dohodu, která měla zajistit národnostním menšinám příhodný a vysoký status, do té doby v mezinárodních vztazích nevídaný. Plnilo poctivě tuto dohodu a nemělo později žádný důvod pro její rozšíření. Příslušníci národnostních menšin měli zaručené stejné občanskoprávní postavení jako občané čeští. Navíc požívali práv a výhod zajišťujících jejich nerušený vývoj jako národnostních menšin. K žádným pokusům o násilnou asimilaci příslušníků národnostních menšin nebo jiným aktům omezujícím práva příslušníků menšin nedocházelo. Každý československý občan bez ohledu na svou národnost, náboženské vyznání, rasu nebo barvu kůže mohl svobodně rozhodovat o své národnosti.

Devatenáctý bod

Též nelze dopředu vyloučit státoprávní společenství s českým a slovenským národem, pokud toto společenství bude založeno na základě stejné oprávněného, svobodného partnerství, jež spočívá na projevu svobodné vůle účastníků a je garantováno společenstvím svobodných národů Evropy.

Patrně – uvědomujíc si obecnou nerealizovatelnost programu obsaženého v bodu 18 – připouští sudetoněmecké krajanské organizace eventuálně vytvoření státoprávního společenství s českým a slovenským národem, bude-li založeno na stejné oprávněném, federálním partnerství všech tří složek: české, slovenské a německé. I takovéto řešení je pro českou stranu zcela nepřijatelné, protože by přiznalo jedné menšině, německé, privilegované postavení a postavilo ji na úroveň Čechů a Slováků, kteří jediní byli budovateli Československa, v němž přiznali všem národnostním menšinám stejná práva. Dělat z německé menšiny rovnoprávný subjekt se skutečnými státoprávními subjekty by vlastně znamenalo vytvářet nový trojčlenný stát česko-německo-slovenský. Vnucuje se otázka, existuje-li vůbec nějaký rozumný důvod pro takový požadavek. Nelze se zbavit podezření, že takovýto třetí subjekt – trojský kůň – by měl jen jiným způsobem zamířit k obdobným cílům jako kdysi Henleinova strana. K rozbití Československa v první fázi a v druhé pak k nějaké formě závislosti, ne-li připojení k Německu. Dokumenty předložené Mezinárodnímu vojenskému tribunálu přesvědčivě ukazují, že takové plány na vytvoření „Velké německé říše“ skutečně existovaly. Leccos

naznačují i seebohmovské výroky z poloviny 60. let, vzpomínané v tomto sborníku ve stati V. Kurala. Tzv. mnichovská dohoda, vnucení tzv. Protektorátu Čechy a Morava a tzv. svobodného Slovenského štátu jsou toho nejlepším důkazem.

Navrhované garantování takového trojútvaru společenstvím svobodných evropských národů je dnes anachronismem a také pustým výsměchem skutečné předválečné demokratické Československé republiky, jako by ona potřebovala nějakého mezinárodního strážce, jenž by hlavně zajišťoval existenci a prosperitu privilegované německé menšiny v Československu.

Dvacátý bod

Budoucí vztah mezi sudetskými Němci, Čechy a Slováci může uspokojivě vzniknout pouze v rámci společné evropské integrace. To předpokládá v dlouhé době smíření mezi německým národem a jeho východními sousedy.

To však předpokládá pokoru a ne aroganci tzv. sudetských Němců, která se táhne celým dvacetibodovým programem. Argumentace použitá v Programu vzbuzuje dojem, že druhou světovou válku vyvolalo malé Československo tím, že chudákům německým občanům poskytlo tak málo práv a naltolik je utlačovalo, že nakonec pod vedením Konrada Henleina požádali o pomoc svého milovaného vůdce, Adolfa Hitlera, a vyřešili svůj osud tím, že se svobodně stali občany Německé říše.

Závěrem lze tedy konstatovat:

1. Dvacetibodový program staví věci na hlavu místo na nohy. Jeho argumentace je pochybená, zkreslená a místy i nepravdivá.
2. Druhou světovou válku způsobila agrese, kterou vyvolalo nacistické Německo svým jednáním proti Rakousku (Anschluss), pak proti Československu (tzv. mnichovský diktát r. 1938, rozbití Česko-Slovenska a vnucení tzv. Protektorátu Čechy a Morava v r. 1939), válečné přepadení Polska, atd.
3. Přesídlení bylo mezinárodněprávním aktem, žádným jednostranným československým opatřením. Tzv. sudetští Němci nemají tudíž vůči Československu žádné osobní, věcné či finanční nároky.
4. Přesídlení německého obyvatelstva z Československa nebylo „vyhnáním“ ani „etnickou čistkou“, nýbrž historicky zcela nezbytným bezpečnostním opatřením, jež v tehdejšímu pohledu mělo znemožnit opakování potenciální německé agrese v budoucnosti.
5. Je nanejvýš na čase, aby tzv. sudetští Němci, přesídlení do „svého“ Německa, si tyto – byť pro ně tvrdé, lidsky těžké – skutečnosti uvědomili a pak odpovídajícím způsobem začali jednat o usmíření s Čechy.

DOKUMENTY

- Archiv Ministerstva zahraničních věcí České republiky, Praha.
 Nittner, Ernst, Dokumente zur Sudetendeutschen Frage 1916–1917, Mnichov 1967.
 Outrata, Vladimír a kol., Dokumenty ke studiu mezinárodního práva a politiky, sv. 1, Praha 1963.
 United Nations Documents, 1941 – 1945, Royal Institute of International Affairs, Londýn 1947.

LITERATURA

- Kopal, Vladimír, „Das Recht auf die Heimat“ vom volkerrechtlichen Gesichtspunkt, in: Rabl (Hrsg.), Das Recht auf die Heimat, Sammel- und Ergänzungsband, 1965, s. 268.

Kural, Václav, Doslov historika, Právní aspekty odsunu sudetských Němců, Sborník, druhé upravené a doplněné vydání, Ústav mezinárodních vztahů, Praha 1996, s. 119 (dále jen Sborník).

Srv. Luža, Radomír, The transfer of the Sudeten German. A Study of Czech-German Relations, 1933–1962, New York 1964.

Pěchota, Vratislav, Náš poměr k Němcům a Německu, Sborník, s. 9.

Potočný, Miroslav, Mezinárodní právo a transfer Němců z Československa, Sborník, s. 11.

Potočný, Miroslav, K otázce „vyhnání“ tzv. sudetských Němců z Československa po skončení války Spojených národů s Německem, Studie o sudetoněmecké otázce, Václav Kural a kol., Ústav mezinárodních vztahů, Praha 1996.

Winkler, Pavel, Dekrety prezidenta republiky z období 1940–1945, Sborník, s. 21.

Winkler, Pavel, Majetkoprávní otázky ve vztahu ke Spolkové republice Německo, Sborník, s. 31.